

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

י"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד **הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל**

פרשת חוקת | תמוז תשפ"ד | גיליון כ"ז

שבת של תורה פנינה שבועית לשולחן השבת

חובה לנסות בדיבורים רבים

מפרשי התורה כתבו מהלכים רבים ושונים להסביר מה היה מהות החטא של משה רבינו במי מריבה כאשר הכה בסלע במקום לדבר אליו.

הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל מבאר לדרכו, כשהוא מקדים לשאול: הרי משה נצטווה במפורש מאת ה' לקחת את המטה וללכת עמו אל הסלע!

אלא, שהתורה מלמדת אותנו דרך ארץ, שהאדם העומד להעביר ביקורת ולהוכיח איש אחר על מעשה בלתי הגון שהוא עשה, לא יתחיל מיד בדיבורים קשים ותקיפים, אלא תמיד יתחיל באמירה רכה ודברי נועם וריצוי, ורק אם לא יועיל בזה, ניתנה לו הרשות לנקוט בדיבורים קשים יותר.

לכן אמר ה' יתברך למשה 'דוברתם אל הסלע', בדברים רכים ונעימים, וזאת במטרה לקדש את שמו ברבים וללמד את ישראל לקח חשוב לדורות הבאים בדרכי הנהגה בין איש לרעהו, שתחילה יש לנסות לדבר דיבורים רכים, ומשה רבינו הצטווה לקחת את המטה בידו להשתמש בו רק כמוצא אחרון בלית ברירה אם הסלע לא יתן את מימיו בדיבור, אבל משה לא עשה כך אלא התחיל מיד באמצעים נוקשים, ומנע מיישראל את המסר החשוב הזה שיש לפתוח תחילה בדברים רכים.

מסיבה זו, לאחר חטא מי מריבה נכתב בתורה שמושה שלח שליחים למלך אדום לבקש לעבור בארצו, אף שמושה ידע שמלך אדום לא יתן רשות, אך הוא למד את הלקח, שבכל מקרה, צריך תמיד להשתדל ולנסות תחילה בדברי ריצוי!

נפלא ומחייב כל כך!

שערי תורה מבט מסכם ומביא לפרשת השבוע

פרה אדומה • מיתת מרים ואהרן • מי מריבה • הנחשים השרפים • ניסי נחל ארזון • מלחמות עמלק, סיחון ועוג

נושאי הפרשה:

מה בפרשה:

בפרשת חוקת נלמד על דיני פרה אדומה וטומאת מת. כמו כן נלמד על חטא מי מריבה בהקאת הבאר, וכן על הנחשים השרפים שנשכו את המתלוננים. גם נלמד על מיתת מרים ואהרן. בהמשך הפרשה מסופר על סירוב מלך אדום לתת לישראל לעבור בארצו. לאחר מכן מסופר על הניסים בנחל ארזון והשירה על הבאר. ולקראת סיום - המלחמה עם העמלקים שדיברו כמו כנענים, והמלחמה עם סיחון ועוג וכיבוש ארצם.

א. פרה אדומה

כדי להיטהר מטומאת-מת יש לשרוף פרה - אדומה לחלוטין - שאין בה מום ולא עלה עליה עול. את האפר יש לערב במים ולהוות על הטמא כיום השלישי והשביעי לטומאתו.

בסדר הטהרה של הפרה האדומה יש גם רמזים לכפר על חטא העגל. אפר הפרה חולק והונח למשמרת בשלשה מקומות.

ב. מיתת מרים ומי מריבה

לאחר מיתת מרים, חודל הבאר מלתת מים ובני ישראל מתלוננים על משה ואהרן. הם מצטווים לדבר אל הסלע ולהוציא ממנו מים, אך הם מכים בסלע במקל, ועל כך נענשים שלא להיכנס לארץ.

ג. סירוב מלך אדום

משה שולח שליחים אל מלך אדום לבקש רשות לעבור בארצו בדרך לארץ ישראל, אך הוא מסרב ודוחה את הבקשה.

ד. מיתת אהרן

אהרן הכהן מת ונקבר בהר בהר כשהוא מעביר את בגדיו לבנו, וכל ישראל בוכים עליו שלושים יום.

ה. מלחמת עמלק

העמלקים נלחמים בישראל כשהם מדברים בשפה הכנענית. ה' מקבל את תפילות ישראל והם מנצחים את העמלקים.

ו. הנחשים השרפים

לאחר שישאל התלוננו על המן וטרוח הדרך, שלח ה' נחשים ארסיים שנשכו והרגו רבים, וכשהיהודים ביקשו מחילה אמר ה' למשה לעשות נחש-נחושת וכל המביט עליו התרפא.

ז. ניסי נחל ארזון ושירת הבאר

כשעברו ישראל בנחל ארזון בין שני הרים גבוהים, ההרים התקרבו ומעכו את האמוריים שהסתתרו שם במטרה להרוג את ישראל. הבאר הציפה את ההרואים וכך נודע לישראל על הנס, והם אמרו שירה על הבאר.

ח. מלחמות סיחון ועוג

סיחון מלך האמורי ועוג מלך הבשן נלחמים בישראל, ישראל הורגים אותם וכובשים את ארצם מידם.

מבט על פרשת בלק הבעל"ט:

נושאי הפרשה: קללות בלעם הנהפכות לברכות • החטא בשיטים • מעשה זמרי וקנאת פנחס

מה בפרשה: בפרשת בלק נלמד שבלעם הוזמן על ידי בלק לבוא לקלל את ישראל, אך על כרחו יוצאים מפיו דברי שבח וברכה לישראל. לקראת עזיבתו הוא מתנבא על אחרית הימים ומייעץ להחטיא את ישראל, בעקבות כך נכשלים ישראל במעשה שיטים ומגיפה פורצת בעם. לאחר שפנתם הורג את זמרי והמדיינית נעצרת המגפה.

חיים של תורה מעלת וחשיבות לימוד חומש ורש"י

מן הניסיון - טוב בכל יום!

"בים של שלמה (קידושין ב, יד) רצה לומר שמוטב להעביר הסדרה עם רש"י ולא עם התרגום, כי כל המפרשים נתנו כתר מלוכה לפירוש רש"י, אך למעשה כתב שצריך להשתדל ללמוד גם רש"י וגם תרגום. ומן הניסיון, שטוב לקרוא כל יום מימות השבוע פרשה אחת עם תרגום ופירוש רש"י אם אפשר, וכן נהגו הרבה גדולים."

(שו"ת שבט הלוי ח"ז סימן ל"ג)

בגנת התורה

ברכת מזל טבא מעומקא דליבאי, קדם ידיו היקר, פה מפיך מרגליות שבכתב לרבבות אלפי ישראל, ה"ה התורה שבכתב לרבבות אלפי ישראל, ה"ה הרה"ג ר' **יעקב בטיש** שליט"א **ר"מ במפעל העולמי תורה שבכתב** **לרגל שמחת הולדת הבן והנכנסו בביתו של אאע"ה** במזל טוב וסימן טוב ובשעה טובה ומוצלחת יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעט"ט מתוך רוב תענוג ונחת עד בלי די

בגנת התורה

ברכת מזל טבא מעומקא דליבאי, קדם ידיו היקר, פה מפיך מרגליות טובות, דולה ומשקה ממעיני התורה שבכתב לרבבות אלפי ישראל, ה"ה הרה"ג ר' **אהרן יוסף הלברשטאם** שליט"א **ר"מ במפעל העולמי תורה שבכתב** לרגל השמחה הרבתית השרויה במעונו לרגל שמחת נישואי בנו החתן המו"מ בתו"ש, ה"ה **הרב לוי יצחק שליט"א** עב"ג בת הנה"צ ראש ישיבת צאנז וזב"ד כ"ק צאנז בארה"ב נכדת כ"ק מור האדמו"ר מצאנז שליט"א במזל טוב וסימן טוב ובשעה טובה ומוצלחת - יזכו לבנות בית נאמן בישראל באושר ושמחה מתוך רוב תענוג ונחת עד בלי די

ניתן להביל חינוך מתהני פרספקס לתלייה עבור גיליונות 'תורה שבכתב' בבתי הכנסת

המתקנים מיועדים לגבאי בתי כנסת או למפיצים בתיאום עם גבאי בתי הכנסת לרישום פנו אלינו דרך אפשרויות יצירת הקשר או המענה האנושי

בדרך התורה

הפרשה ולקחה מאוצרם של גדולי הדורות

קריינים חיים

זאת התורה אדם כי ימות באהל (במדבר, יט, יד)

מגדולי חכמי וקדושי תונים לפני מאתיים שנה, היה איש הפלא הגה"ק רבי יצחק חי טייב לא מת ז"ע. הוא נקרא בשם זה 'לא מת', על שם מעשה פלא שאירע עמו.

כאשר רבי יצחק התבקש לשייבה של מעלה, בשנת תקצ"ז, חרט החורט על מצבת קברו את המילים "רבי חי טייב מת בשנה פלונית ביום פלוני", החורט היה כנראה אדם פשוט ביותר ולא ידע לנסח בלשון של כבוד כמו 'נתבקש בשייבה של מעלה' 'הלך לעולמו', אלא כתב את הביטוי הפשוט "מת", כמו שכותבים על סתם איש.

בלילה הגיע רבי יצחק חי טב בחלום אל האיש שהקים את המצבה ונוף בו קשות: 'האם אינך יודע את מאמר חז"ל צדיקים במיתתן קריינים חיים?! עתה תקום בבוקר ותוסיף בין השורות את המילה 'לא' לפני המילה 'מת', השמעת?!'

האיש התעורר בצווחת אימים מתוך חלום, ומיד כשהאיר הבוקר הודרו והלך לבית העלמין שם עמד וחקק את המילה "לא" לפני המילה "מת", ומאז נקרא רבי יצחק בפי כל יוצאי תונים בכינוי "לא-מת".

עד לפני כחמישים שנה, עדיין עמדה מצבה זו המקורית על תילה בבית העלמין בתונים, וניתן היה לראות בכיור את המילה 'לא' תלויה בין השורות. אך בשנת תשט"ו נאלצו להעביר את עצמותיו של רבי יצחק לבית העלמין החדש בתונים, שם הקימו מצבה חדשה לכבודו, למראשותיה חרתו "רבי חי טייב לא מת".

חיים של ברכה

ויתפלל משה בעד העם (במדבר כא, ו) מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול (רש"י)

בחור חשוב מבחירי ישיבת סלבודקה בליטא נלקח כחתן אצל גביר נכבד. באחת השבתות בין האירוסין לנישואין הזמין המחונן את החתן להגיע אליו, למען יוכל להכיר מקרוב את משפחת המחוננים.

זו, מה דעתכם על "האתרוג" שלי? - התרברב הגביר באוזני אחד מבני הקהילה. אך זה האחרון, מתוך צרות עין, הפטיר בנימת זלזול: 'זה מה שמצאתם?!...'

מרגע זה ירד קרנו של החתן בעין המחונן, הוא החל לעקוב אחרי הבחור בחשדנות, והאווירה בבית במשך כל השבת הייתה טעונה ומתוחה. כשחזר הבחור לשייבה בסלבודקה, שלחו להודיע לו שהשידוך מבוטל!

מיותר לציין כי עולמו של הבחור חרב עליו. השנים חלפו, מלחמת העולם פרצה, והבחור עדיין יושב כבחור בשייבה,

חיל

אחד מהמקומות בהם הונח למשמרת מאפר הפרה היה ה'חיל' - שטח פנוי ברוחב עשר אמות הנמצא בהר הבית לפני הר הבית שהיה גדר במחיצה נמוכה הנקראת 'חיל', ועל שם אותה מחיצה נקרא כל השטח שהוא בשם חיל. קדושת החיל הינה למעלה מקדושת הר הבית, ולכן נכרים, טמאי מתים, אסורים להיכנס לחיל.

אב הטומאה וולד הטומאה

כמה דרגות יש בטומאה. המת עצמו נקרא: "אבי אבות הטומאה"; אדם הנוגע במת נקרא "אב הטומאה"; מטומאה זו של אב-הטומאה משתלשלות דרגות אחרות של טומאה הנקראות וולד הטומאה, או תולדות הטומאה: "ראשון לטומאה", "שני לטומאה", "שלישי לטומאה" ו"רביעי לטומאה". אב הטומאה מטמא אדם וכלים, ואילו וולד הטומאה אינו מטמא אדם וכלים, אלא אוכלים ומשקים.

גולל דוּפּק

הגולל והדופק מטמאים כמו המת עצמו. 'גולל' - הוא כיסוי ארון המת, ו'דופק' - הם לוחות עץ המשמשות כדפנות הארון שעליהן נשען הכיסוי. יש אומרים שהגולל הוא אבן המצבה המכסה את הקבר ודופק הם האבנים שעליהם נשען הדופק. נחלקו הדעות האם הגולל והדופק מטמאים רק כשפירשו מהקבר, או להיפך שמטמאים רק בעודם על הקבר.

חרב הרי היא כהלל

חרב שנגעה במת, מטמאת בדרגת הטומאה הגבוהה של "אבי אבות הטומאה" כמו המת עצמו. לא דווקא חרב, אלא גם שאר כלי מתכות דינם כחרב. ויש אומרים שגם שאר כל הכלים, מלבד כלי חרס, שאם נגעו במת, הרי הם נעשים אבי אבות הטומאה כמת עצמו.

צמיד פתיל

כלי חרס מקבל טומאה רק כשהטומאה חודרת מתוכו, כלומר בחללו הפנימי ולא מצדו החיצוני, ולכן אם יש על הכלי חרס - 'צמיד פתיל' - מכסה מהודק היטב, שוב אין הכלי נטמא, לא הוא ולא מה שבתוכו. אולם אם יש בתוך כלי החרס כלים אחרים העשויים עץ, או שיש בתוכו מי חטאת, הם נטמאים למרות שיש צמיד פתיל.

עמון ומואב טיהרו בסיוחן

בני ישראל הוזהרו תחילה שלא להילחם בעמון ובמואב, אולם לאחר שסיוחן מלך האמורי כבש את מואב כמבואר בפרשת השבוע, וכן כבש את עמון כמבואר בספר יהושע ושוֹפְטִים, הרי בכך "נטהרו" עמון ומואב מהאיסור שחל עליהם והפכו להיות הארצות של סיוחן, כך הותר בני ישראל לכבוש אותם.

חבמת התורה

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

ויקחו אליך פרה (יש, ט)

באחד הימים בפרשת בשלח, נכנס יהודי אל מרן שר התורה הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל ושאל: 'נולדה לי השבוע בת במזל טוב, האם ראוי לתת לה את השם 'שירה' כי היא נולדה בשבוע של שבת שירה? הגיב לו רבי חיים בדרך צחות: ואם הייתה נולדת לך בת בשבת פרה, היית נותן לה את השם 'פרה'...'

וימאן אדום נתן את ישראל עבר בנבלו (כ, כא)

בשנת תרצ"ז נסע הגה"ק רבי מנחם מנדל מווישאוו זי"ע מרומניה אל יבשת אמריקה, שם נתקל לראשונה בחייו ברמזורים בחוצות הערים הגדולות, והסבירו לו שכאשר האור האדום דולק אסור לעבור את הכביש. נענה הרב

שנדדה בצוק העתים לעיירה קרעמנטשוק.

באחד הימים נקרא הבחור אל חדרו של ראש הישיבה, הסבא מסלבודקה זצוק"ל, שהושיט לו מכתב. את המכתב כתב אותו צר עין שבגיניו התפרק השידוך. הוא התוודה שהוא עשה זאת מתוך רוע לב וקנאה כבושה, אך מאז - צרות צרורות ואיומות החלו לדרוף אותו, והוא מבקש מהבחור סליחה ומחילה.

הבחור המבוגר הגיב בפשטות: 'כבר מחלתי לו! מיד אחרי המקרה מחלתי מחילה גמורה לכולם. לה, ולמחותן, ולמחותנת, ולמי שהוציאה את הדיבה. אותה בת-קול שמכריזה על הזיווג - הכריזה על ביטולו. מוציא הדיבה והחותן אינם אלא שלוחי מרום, ומה לי לכעוס עליהם?'

נגרש ונרעד הסבא מסלבודקה. הסיר את כובעו מעל ראשו והניחו על השולחן. עטור בכיפתו הגדולה ניגש אל הבחור, כופף את ראשו לפניו, וביקש ממנו: 'הנח את שתי ידיך על ראשי וברכני! ממני מבקשים ברכה? הלא מצדיק מופלג. 'כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו', אתה נקי ורך, צדיק אתה, ברכני נא!!!'

ובחרת בחיים

את משפחתי טמא ונכרתה הנפש ההוא מישראל (במדבר יט, יג)

נכנס יהודי אל חדרו של הרה"ק בעל הישמח ישראל מאלכסנדר זי"ע והתלונן על יהודי אחר שפתח חנות מתחרה מול חנותו, כך שפרנסתו נתמעטה. הרבי חיזקו בדברי אמונה ובטחון, וכירכו שה' יזמין לו פרנסה טובה בריווח. אולם האיש נשאר עומד ובוכה, וכאשר שאל אותו הרבי מה הוא רוצה, ענה: 'אני רוצה שהרבי יקלל אותי שימות!' לא פחות ולא יותר.

נחרד הרבי ושאל: 'כיצד אתה מבקש ממני שאקלל יהודי? היעלה על הדעת?' השיב האיש: 'הרי אותו אדם מחלל שבת בפרהסיא, אוכל חמץ בפסח, רחמנא ליצלן!'

נענה הרבי ואמר לו: 'דע לך שכל נשמת יהודי קשורה בשורש העליון בשלושים וששה קשרים, ננגדם יש בתורה שלושים ושש חיובי כרת, ואם אדם עובר עבירה אחת שחייבים עליה כרת, אזי נכרתת נפשו מקשר אחד שבשורש העליון, ורק כאשר הוא עובר ח"ו על כל השלושים ושש כריתות שיש בתורה, אזי נכרתת נפשו מכולם ומעתה אין לו תקנה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא.'

אבל היהודי המתחרה בחנותך, עדיין לא עבר על כל השלושים ושש כריתות, כי הוא בוודאי לא פיסח את הקטורות, ולא סך את עצמו בשמן המשחה, ולא נכנס למקדש בטומאה, שהרי בזמנינו איסורים אלו לא שייכים, כך שהוא עודנו מקושר בשורש העליון בכמה קשרים! ואיך אקלל אותו?! אני רק יכול לברך אותך שה' יתברך יזמין לך פרנסה טובה.

מווישאוו ואמר בדרך צחות: זה מרומז בפסוק 'וימאן אדום נתן את ישראל עבר בנבלו', הצבע ה'אדום' של הרמזור אינו נותן לעבור הלאה.

אדם כי ימות (במדבר יט, יד)

כשנפגש פעם הרה"ק בעל אמרי אמת מגור זי"ע עם רב אחד, שאל הרב מה שלומו של חסיד פלוני החולה במחלה קשה? לא רצה הרבי מגור לספר שהאיש כבר נפטר לבית עולמו, וענה הרבי: 'הוא זקוק לרחמי שמים מרובים...'. לאחר מכן כשנודע לאותו רב שהאיש אינו בין החיים. חזר אל הרבי מגור ושאל: כיצד אמר לי כבודו דבר שאינו אמת? ענה לו הרבי: דיברתי אמת, גם המתים זקוקים לרחמים רבים, כך אנו אומרים שלוש פעמים ביום: 'מחיה מתים ברחמים רבים...'

מה הנון של פרה אדומה - אדום או חום?

שפרה אדומה מכפרת על חטא העגל, לכן צריכה להיות הפרה האדומה בצבע שדומה לזהב כיון שהם עשו להם אלהי זהב.

דעת הזוהר הק': אדומה כשושנה

אולם יש לציין, שבניגוד לכל האמור כאן, מצינו בזוהר הק' בפרשת השבוע (דף קפ ע"ב) שצבע הפרה אדומה צריך להיות אדום ממש כשושנה, וז"ל הזוהר הק': "אדומה - סומקא פּוּנְרָא, דכתיב (שיר השירים ב, ג) כשושנה בין החוחים", ע"כ.

ערבה קנה שלה אדום

נידון זה לגבי לשון התורה בכינוי 'אדום' יש בו עוד השלכות הלכתיות במגוון מקצועות בתורה, וכגון לגבי לקיחת 'ערבה' בסוכות, שאמרו במסכת סוכה (דף לד ע"א) שצריך להיות קנה שלה אדום, והרבה אנשים מהדרים לקחת נוסה לאדומית]. אכן כבר כתבו בכמה ספרים (ראה בספר ענף עץ אבות (עמוד 114) ובספר כשרות ארבעת המינים (עמוד קיד)] שאף שרצוי לתכתילה לקחת קנה אדום, מ"מ גם קנה בגוון חום כשר שהרי כפי שנתבאר מכל הראיות דלעיל, גם הצבע חום הוא בכלל האדום, ונחשב שקנה שלה אדום.

נהפך לאדומית, כדרך כל הנקלפים בפירות", עכ"ל, וכידוע כל הפירות הנקלפים ונחתכים נהפכים לצבע חום ולא לאדום.

גם הבית יוסף בהלכות ארבעת המינים (סימן תרמה ד"ה נחלקה) כתב לגבי תוארה של ה'קורא' שנמצא על הלולב וז"ל שם: "אצלנו נמצא הרבה פעמים כמין דבר אדום בלולב", וברור שהכוונה לצבע חום כי מעולם לא ראינו צבע אדום כיון אצל הלולב.

בנוסף יש להסיק כך מדבריו של הפרישה ביורה דעה (סי' קס"ג אות ב') שכתב שקליפת האורז הוא אדומה, עיי"ש, והרי אנו רואים שקליפת האורז צבעו חום, ובהכרח שהביטוי אדום משמש גם לגוון החום.

צבע זהב או כרסום

בתרגום רבי סעדיה גאון בפרשת השבוע מתורגם בערבית: "צפרא צחיתה", ובביאור 'נוה שלום' ביאר ש'צפרא' הוא בלשון ערבית ביטוי לגוון שהוא כמו מראה הזהב או הכרוסום (דומה לצבע כתום), כי פרה אדומה ממש כמו שושנה הוא דבר שאינו נמצא במציאות.

על כך כותב בספר 'נפלאות מתורתך', להגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א, מפוסקי עדת תימן, ביאור נפלא, שכיון

מדוע פרה אדומה דמיה יקרים

יש שכתבו להוכיח שהפרה האדומה הוא בצבע חום, מדברי הגמרא במסכת ע"ז (דף כד, א) השואלת מדוע פרה אדומה דמיה יקרים, ותיירו: האיל ושני שערות פוסלות בה. ואם נאמר שצריך להיות פרה בצבע אדום כיון הרי זו לבד סיבה מספקת שיהיו דמיה יקרים, כיון שהוא זן נדיר ויקר ומציאות, ובהכרח שהכוונה לגוון החום שזה דבר די מצוי, אך לא מצוי שיהיה לגמרי חום.

האם ישנם סוסים אדומים

כן הוכיחו מכמה מקומות בתורה שהכינוי 'אדום' משמש כביטוי גם לצבע חום. בספר זכריה (זכריה א, ח; ו, ב) נזכר המושג 'סוס אדום', וגם כתב רש"י במסכת בכורות (דף ו, ע"א. בד"ה חמור אדום) וז"ל: "סתם סוסים אדומים הן", ומעולם לא ראינו שמענו על סוס בצבע אדום, ואיך ניתן לומר שסתם סוסים הם אדומים, ועל כרחק שהכוונה לסוסים חומים.

הוכחות נוספות

עוד ראיה לקביעה זו מביאים האחרונים ממה שמבואר במסכת סוכה (דף לה ע"ב) שאתרוג שנחתך ומגליד הרי צבעו אדום, ופירש רש"י: "כאהינא סומקא - תמרה אדומה, ואף זה, לאחר שנקלף

בפרשת השבוע אנו לומדים על הטהרה מטומאת מת באמצעות הזאת מים שבתוכם אפר משריפת הפרה האדומה. רוב האנשים רגילים לחשוב שכוננת התורה שהפרה צריכה להיות בגוון אדום כגוון הדם והיין וכדו', כך גם מקובל לצייר בצירוי ההמחשה הנפוצים.

כרם, כמה מהאחרונים שהעמיקו בלשונות הכתובים, הוכיחו שהגוון של הפרה האדומה הוא לא אחר מאשר הגוון ה'חום', כענפי האילנות וכדו'.

מי ראה פרה בגוון אדום?

בשור"ת פאת שדך (סימן צ"ח, אות ט') נקט כך כדבר פשוט, ונימוקו עמו שהרי מעולם לא שמענו ולא ראינו בזמנינו בכל העולם כולו על פרה בצבע אדום כיון, ואפילו מקצת שערות אדומות אינו נמצא, ובהכרח שהכוונה לגוון החום.

אם כי הוא מעיר שם מדברי רש"י בפרשת ויצא על הפסוק (בראשית ל, לב): "וכל שה חום בכשבים, חום - שחום, דומה לאדום, רו"ש בלעז, לשון משנה שחמתית ונמצאת לבנה, לענין התבואה", עכ"ל. הרי מבואר כאן שיש בתורה כינוי נפרד לצבע חום, ואם כוננת התורה כאן לפרה בצבע חום, מדוע לא כתבה התורה 'פרה חומה'. [אם כי יתן יתכן שיש שני גווני חום, והחום הכהה יותר נקרא אדום].

רצים להעמיק ולהרחיב אודות פולמוס זה? יש לכם הערות והוספות? שלחו לנו gts025002018@gmail.com הפנינים המובחרים מתפרסמים בגיליון במדור 'מכתבי תורה' אחת לחודש

תורה והלכה נושאים הלכתיים מתוך הפרשה

האם יש לשאוב מים מתברז במוצאי שבת?

כך כי לא רצה שנשים יסתובבו במוצאי שבת לאחר תפילת ערבית במעיינות והבארות של קראקא לשאוב מים, דבר שיש בו פגיעה בצניעות, אבל לא התכוון הרמ"א לחלוטין לשלול את המנהג.

בקובץ בית אהרן וישראל (שנה יח, ו) מובא מנהגו של הרה"ק רבי אהרן מקארלין זי"ע, שבסעודה שלישית אותה המשיך אל תוך הלילה, היו מביאים לפניו מים שנשאבו באותו הלילה, ושתה מהמים. וכן נהג הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקוזניץ זי"ע.

גם במי ברז

ואכן גם בדורותינו יש הנוהגים במנהג זה, וכתב בספרי פסקי תשובות (סי' רצ"ט) שגם בשאיבת מים במי ברז אפשר לקיים מנהג זה וסגולה זו, וכאמור שבארה של מרים מסובבת בכל הבארות והמעיינות. וכן היו מגדולי ישראל (החתם סופר זי"ע ועוד) שבמוצאי שבת מיד לאחר תפילת ערבית שאבו מים מהבאר, ובהבדלה שפכו מים אלו לתוך כוס ההבדלה לאחר שתיית היין, ושותים ממנו מעט.

על הפסוק בפרשת השבוע (במדבר כא, כ) וַיִּשְׁקֶפָה עַל פְּנֵי הַיַּשִּׁמּוֹן, כותב רש"י: "שנגנזה [בארה של מרים] בימה של טבריה והעומד על הישימון מביט ורואה כמין כברה בים והיא הבאר".

במוצ"ש - הבאר בכל המעיינות

דבר פלא מביא מרן הבית יוסף (או"ח רצט) בשם הכל"בו (סי' מא) שנהגו הנשים לדלות מים במוצאי שבת תכף כששמעו ברכו, כיון שבארה של מרים נמצאת בימה של טבריא וכל מוצאי שבת מחזירין על כל בארות ועל כל מעיינות, וכל מי שהוא חולה ויודמן לו המים וישתה אפילו כל גופו מוכה שחין מיד נרפא... ולכן נהגו לשאוב מים בכל מוצאי שבת".

האם נוהגים כך?

אמנם הרמ"א (שם סעיף י') מביא מנהג זה וכותב "ולא ראיתי למנהג זה". אבל הלבוש והשלחן ערוך הרב שם כותבים שיש קצת אנשים נוהגים כך. באחת משיחותיו אמר כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל שיתכן שהרמ"א כתב

אוצר התורה יהלום מתוך הפרשה

ותקמת שם מרים ותקבר שם, ולא קנה מים לעדה (כ, א-ב)

מידה כנגד מידה, לפי שלא הוזילו דמעות על מיתת מרים, נמנע מהם מים.

וידעו לנו מצרים ולאבתינו (כ, טו) שהאבות מצטערים בקבר, כשפורענות באה על ישראל (רש"י)

ואם כן, כשאדם יסרב לתת מעבר בארצו לישראל, יגרום צער לאבות בקבר, ובכך יאבד אדם את זכות כיבוד אב של עשיו אבי אדום.

על כן יאמר בספר מלחמת ה' (כא, יד)

כאשר "אמר בספר - כשלומדים תורה, לוחמים את 'מלחמת ה'" ביצר הרע, כי בראתי יצר הרע ובראתי תורה תבלין.

הוא יתחשא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר (יט, ב)

ביום השלישי - רמז לתורה שניתנה ביום השלישי (שבת פח.), וביום השביעי - רמז לשבת קודש. על ידי לימוד התורה ושמירת שבת וזוכה אדם להיטהר. (באר מים חיים)

ולו גוענו בגוע אחינו (כ, ג) שמיתת צמא מגונה (רש"י)

כמה מגונה היא מיתת צמא. אדם ברגעים האחרונים לחייו, במקום שיכין עצמו בהרהורי תשובה טרם יעלה לתן דין וחשבון, הוא טרוד לחשוב רק על כוס מים.

עשה לך שרף (כא, ח)

כל מה שאתה עושה, יהיה מתוך התלהבות ורשפי אש קודש.

זכרה לך שמות הזוכים שעלו בגורל

בין רבבות אלפי הזוכים והנבחנים על כל ספר ויקרא

זוכה ע"ס 1500 ₪ - מבחן מסכם

הרב אוריאל מילקביץ - ירושלים, מיר

זוכה ע"ס 1000 ₪ - מבחן בקיאות בתורה

הרב שמואל זילברמן - מודיעין עילית, משנת אברהם

זוכה ע"ס 1000 ₪ - מבחן ידיעת התורה

הרב יהושע העשיל ליכטנשטיין - ביתר עילית, מעייני ישראל

רשימת הזוכים בין כלל הנבחנים בכל מבחני וחידודי הסיכום

זוכים בארנק מהודר

הרב אליעזר שלאס - מודיעין עילית, כולל ברכת אריה
הרב שמואל קופרמן - בני ברק, מורשה ודעת
הרב אברהם בנימין אטינגר - ירושלים, אש תמיד
הרב שלמה בריסק - נתניה

יניק וחכים אוריאל דהרי - נתיבות, הניכי התורה בני ברק
יניק וחכים שמעון רבינוביץ - ביתר עילית, תפארת התורה
הבה"ח מרדכי יאיר כהן - ירושלים, בריסק
הבה"ח שמעון זוסמן - אשדוד, ישמח לב
הבה"ח יאיר ברייזנר - אלעד, נחלת הלויים
הבה"ח בנימין אדמון - רכסים, כנסת חזקיהו

זוכים בכרטיספר בסך 100 ₪

הרב חיים שטרן - אשדוד, אמרי חיים
הרב אלחנן דוד - בני ברק, פוניבו
הרב משה נחמן מנדל - מודיעין עילית, חסדי אהרון
הרב שלמה פינקל - נתיבות, בית יצחק
הרב פנחס רבינוביץ - בני ברק, זכרון הגר"א
הרב ישראל מלינובסקי - בני ברק, בית הוועד
הרב מאיר ליכטמן - אשדוד
יניק וחכים אהרון רו - לוד, דרכי ישר
הבה"ח משה מירון - בני ברק, סלבודקה
הבה"ח משה קלנטר - אלעד, תורת חסד

זוכים במגורת שבת דקורטיבית

הרב פנחס אהרן טברסקי - בית שמש, בעלזא
הרב יהודה ברבה - ירושלים, אבי עזרי
הרב יחזקאל קליין - אלעד, כולל חסידים
הרב יצחק דייטש - ביתר עילית, זוועהיל ביתר
הרב חיים בן סגור - בני ברק, תפארת מנחם
הרב מרדכי ברדסקי - ביתר עילית, תורה תמימה
הרב יואב ראשד - אשדוד, אורות חיים משה
יניק וחכים חיים בנימין שקרקה - קרית יערים, עטרת שלמה
הבה"ח אברהם אליהו - רכסים
הבה"ח שמעון הירשמן - ירושלים, טשכנוב

זוכים בנגן כשר

הרב אהרון גולד - אופקים, יגל יעקב
הרב אברהם מנדל - אלעד
הרב אביהו אסולין - אשקלון, כולל הרב פינטו
הרב יצחק בראנד - מודיעין עילית
יניק וחכים שמואל שרייבר - ירושלים
יניק וחכים משה קליקשטיין - בית שמש, וזניץ
יניק וחכים אליעזר יעקב יאקאב - בית שמש, עטרת יהושע
יניק וחכים משה חיים אייזנבך - נתיבות, נטעי ראובן
הבה"ח אריה בלאס - מודיעין עילית, פונבי
הבה"ח יהושע ראזענבוים - בני ברק, שערי דוד

זוכים בסטנדר שולחני מפואר

הרב דניאל מרק - בית שמש, אהלי יוסף
הרב משה כהן - תל ציון, אהבת שלום
הרב חיים מנחם מנדל שכטר - ירושלים, אורי יהודה
הרב יעקב מרדכי סופר - בית שמש, כולל אהבת תורה
יניק וחכים יעקב אנגל - מודיעין עילית, נתיבות התורה
הבה"ח יחזקאל פלדמן - ירושלים, תורה בתפארתה
הבה"ח דניאל ניסים רביבו - ירוחם, אהל יוסף
הבה"ח יוסף מרציאנו - ירושלים, עטרת ישראל
הבה"ח יאיר אוהיון - ירושלים, נתיבות מרדכי

זוכים בסט חומשי רש"י כפשוטו

הרב ישראל סנדורביץ - אלעד, וזניץ
הרב ישראל נחמן פרנקל - בית שמש, דרכי יעקב
הרב בנימין רפפורט - ירושלים, חסדי דוד
הרב יצחק חרוז - אלעד, סלונים
הרב ברוך ליפשיץ - ביתר עילית

יניק וחכים אברהם מנחם אורלנציק - בני ברק, ברסלב
יניק וחכים יוסף שרגא בודיק - ביתר עילית, אור עולם
הבה"ח דניאל טרוזמן - קרית גת, דעת חיים
הבה"ח משה שלום פישמן - צפת, באר מים חיים
הבה"ח אהרן ישעי יאקאב - אשדוד, בית מרדכי

זוכים ב'המעורר' שעון מעורר רוטט

הרב פנחס לודמיר - מודיעין עילית
הרב אהרון מורגנשטרן - אשדוד, יגדיל תורה
הרב יוסף נוי עוז - ירושלים, ברכת דוד ומשה
יניק וחכים אברהם אלדרי - ירושלים, מסילת ישרים
יניק וחכים יחזקאל ליברמן - בני ברק, קרלין סטולין
יניק וחכים רפאל ראקוב - תל ציון, איילת השחר
הבה"ח גואל מאיר מכני - גבעת שמואל, גאון יעקב
הבה"ח שמואל שטיילרמן - גבעת זאב, בית מתתיהו
הבה"ח בנימין קאהן - ירושלים, קמניץ
הבה"ח שלום רוקח - ירושלים, באר מרדכי

הנבחרת

זוכים

מדי יום ביומו
בזכייה האמיתית
של מתיקות ועריבות
בקנין נצחי בחיי תורה

עשרות

זוכים

מדי שבוע בהגרלות ומלגות
ענק בין כלל המשתתפים
על למעלה מ-30,000 ₪
בחדש

להלן מתווה הגרלות והמלגות החדש לתקופה הקרובה

כפי אשר באו לידי ביטוי רצון והכרעת הציבור הקדוש אשר הביעו דעתם בסקר הגדול שנערך בין רבבות אלפי לומדי ונבחני תורה שבכתב

הגרלה יומית

בין כלל עורכי המבחן היומי
3 זוכים בסך 200 ₪

הגרלה שבועית

בין כלל עורכי המבחן השבועי
4 זוכים בסך 500 ₪
X4 זוכים

הגרלת בונוס חודשית

בין עורכי המבחנים במהלך כל החודש
4 זוכים בסך 600 ₪

הגרלת בונוס

לנבחנים קבועים

בכל שבוע יעלו בגורל 5 זוכים
מבין הנבחנים הוותיקים והקבועים*
סט רש"י כפשוטו - פורמט גדול
סט רש"י כפשוטו - מהדורה בינונית
סטנדר שולחני מהודר
המעורר - שעון רוטט
מזוודת טרולי

הגרלת יוסף דעת

בין המשיבים על מדור יוסף דעת
4 זוכים בכרטיספר 200 ₪

הגרלת חידה בפרשה

בין המשיבים על מדור חידה בפרשה
4 זוכים בכרטיספר 100 ₪

הגרלת מכתבי תורה

בין המומיבים והמשתתפים בפולמוס בניליון השבועי
2 זוכים בכרטיספר 150 ₪

לתשומת לבכם, היות ואנו שוקדים על תכנית ייחודית וייעודית לילדי תשב"ד עם הגרלות ופרסים נפרדים, מתווה הגרלות זה הינו זמני וישתנה בעתיד בס"ד כפי שיפורסם בעת השקת תכנית תשב"ד

*בהגרלת הבונוס ישתתפו מדי שבוע כלל הנבחנים הקבועים העורכים למעלה מ-80% מהמבחנים מיום הצטרפותם לתורה שבכתב